

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık
Sigortası Kanunu Hakkında

TÜRK-İŞ'İN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

Tarih:.....

Demirbaş No: **6972**.....

Aralık 2007 No:.....

Ankara

368.4009561

SOS

2007

11 12

SUNUŞ

Sosyal güvenlik sistemimizde reform adı altında yapılan çalışmalar çerçevesinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun amaçları arasında emeklilik ve sağlık uygulamaları bakımından çalışanlar arasında var olan farklılıkların ortadan kaldırılıp hak ve yükümlölüklerde birliktelik sağlanması, kapsam dışı nüfusun sosyal güvenlik hakkına kavuşturulması yer almaktadır.

Ancak Anayasa Mahkemesi tarafından işçiler ile nam ve hesabına bağımsız çalışanlar yönünden bazı hükümleri, memurlar yönünden tüm hükümleri iptal edilen Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda, iptal edilen maddeler ile bazı maddelerle ilgili olarak yapılmak istenilen değişiklikler hak ve yükümlölüklerde birliktelik sağlamanın aksine çalışanlar arasında var olan farklılıkları daha da artırmakta, eski yeni sigortalılara birde eski yeni devlet memurlarını eklemektedir.

Taslak metinde halen çalışmakta olan memurların Emekli Sandığına tabi durumları devam ettirilirken Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu yürürlüğe girdikten sonra ilk defa memur olarak göreve başlayacaklar bu kanuna tabi tutulmaktadır.

İşçilerin, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile korunmuş hakları dahi geri götürölerek memurlar ile aralarında var olan farklılıklar adalet duygusunu zedeleyecek, huzursuzluğu artıracak şekilde daha da büyütölmektedir.

Taslak metinle çalışanların hak ve yükümlölüklerinde birliktelik sağlama adına yapılan bazı düzenlemelerde ise işçilerin

var olan yükümlölükleri ağırlaştırılırken memurların yükümlölükleri daha da hafifletilmektedir.

Gerek emeklilik gerekse genel sağıık sigortasında sistemin giderlerini azaltmaya yönelik düzenlemeler, genelde işçilerin nam ve hesabına bağımsız çalışanların hakları daraltılıp, yükümlölüklerini ağırlaştırarak yapılmıştır.

Yoksul nüfusun önemli bir bölümünü oluşturan kesim zorunlu emeklilik sisteminin dışına çıkartılmıştır.

Konfederasyonumuzun ölkemiz koşulları ile bağdaşmayan hak ve yükümlölüklerde birliktelik sağlamanın aksine, çalışanlar arasındaki farklılıkları büyüten, nüfusun önemli bir bölümünün genel sağıık sigortasından yararlanmalarına olanak tanımayan düzenlemeleri kabul etmesi mümkün değildir.

Konfederasyonumuz ölkemizde yaşayan herkesi doğrudan ilgilendiren düzenlemelerin, tüm tarafların katılımı ile asgari müştereklerde uzlaşma sağlanarak yapılmasından yanadır.

Ölke nüfusunun tümünün sosyal koruma kapsamına alınması için öncelikle, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu dahil sosyal yardım ve ödeme hizmeti sunan tüm kamu kaynak ve kurumlarının tek çatı altında toplanarak hak sahipliğı kazanla tanımlanan, her hak sahibinin kolayca ulaşacağı ve çağdaş etkin hizmet alacağı sosyal yardım ve odemeler sisteminin kurulması gerektiğine inanmaktadır.

Konfederasyonumuz tüm tarafların katılarak, asgari müştereklerde sağlanacak uzlaşma ile oluşturulacak sosyal güvenlik sistemine her türlü desteğı verecektir.

TÖRK-İŞ
Yönetim Kurulu

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Hakkında TÜRK-İŞ'İN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

1- Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçesi dikkate alınarak Kanunun 3. maddesinin 29. fıkrası değiştirilerek güncelleme katsayısının hesaplanmasında yıllık gelişme hızı oranının, yüzde 25'inin dikkate alınması öngörülmektedir.

Oysa ki Anayasa Mahkemesi fıkrayı emekli aylıklarının düşük hesaplanmasına neden olacağı için iptal etmiştir.

Emekli aylıklarının hesaplanmasına esas kazançların, Anayasa Mahkemesi'nin karar gerekçesi dikkate alınarak Sosyal Sigortalar Kanunu'nda öngörüldüğü şekilde güncellenmesi gerekli görülmektedir.

2- Kanunun 4. maddesinde yapılan değişikliklerde, işçi sendikaları yönetim kurullarına seçilenleri zorunlu sigortalı sayan 2. fıkranın (a) bendi aynen korunmuştur.

İşçi sendikalarının yönetim kurullarına emekli aylığını hak etmiş işçilerinde seçildikleri dikkate alınarak sigortalılıklarının kişilerin tercihine bırakılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

3- Kanunun 6. maddesinin (c) bendinde;

Ev hizmetlerinde hizmet akdi ile sürekli çalışanlardan haftalık çalışma süresi İş Kanununda belirtilen süreden az olması nedeniyle aylık kazançları, prime esas aylık kazancın altında olanlar,

(1) bendinde kamu idareleri hariç, tarım ve orman işlerinde hizmet akdi ile süreksiz işlerde çalışanlar, nam ve hesabı-

na çalışanlardan tarımsal faaliyeti nedeniyle elde ettiği yıllık gelirlerinden bu faaliyetleri nedeniyle masrafları düşüldükten sonra kalan gelirlerinin aylık tutarı aylık prime esas kazancın alt sınırının altında olanlar,

(k) bendinde gelir vergisinden muaf olup meslek odalarına kayıtlı olan nam ve hesabına çalışanlardan yıllık gelirlerinden bu geliri elde etmek için harcadıkları giderleri düşüldükten sonra kalan yıllık gelirlerinin aylık tutarı prime esas aylık kazancın altında kalanlar,

Zorunlu sigortalı sayılmamış, emeklilik sisteminin dışında tutulmaya devam edilmiştir.

Toplumumuzun en yoksul kesimini oluşturan bu kimseler sosyal koruma kapsamına alınmadıkça sosyal güvenlik sisteminizin kapsam sorunu çözüme kavuşmayacaktır.

Sistemin kapsam sorununun çözüme kavuşturulması için yukarıda belirtilen kesimler ile prim gün sayısını tamamladığı halde yaşını doldurmadığından emekli aylığı bağlanmak üzere yaşını doldurmayı bekleyenlerin sosyal koruma kapsamına alınması zorunludur. Sistemin kapsam sorununun çözüme kavuşturulması için ise,

Hak sahipliği, kanunla tanımlanan,

Her hak sahibinin kolayca ulaşabileceği,

Çağdaş ölçüde sosyal yardım ve hizmet sunan,

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu dahil tüm kamu kaynak ve kurumlarını tek çatı altında toplayan Sosyal yardım ve ödeme sisteminin kurulması gerekli görülmektedir.

4- Kanunun 5. maddesinin (c) bendinde yapılan değişiklikle harp malulleri ile nakdi tazminat aylığı alanların devlet memuru olarak çalışmaları halinde aylıklarının kesilmesi öngörül-

müş, (g) bendinde yapılan değişiklikle de çalıştırılmak üzere yurt dışına götürülen Türk işçilerinin uzun vadeli sigorta kollarına zorunlu olarak tabi tutulmaları hükmü kaldırılmıştır.

Terörle mücadele eden gazilerimize bağlanan aylığın görevleri ile ilgili olduğu, bir anlamda gelir sayılması gerektiği dikkate alınarak devlet memuru olarak çalışsalar dahi aylıklarının kesilmemesi, ülkemizde sosyal güvenlik sözleşmesi imzalamamış olan ülkelere çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçilerin tüm sosyal güvenlik haklarının sağlanması için uzun vadeli sigorta kollarına zorunlu olarak tabi tutulmaları gerekli görülmektedir.

5- Kanunun 16. maddesinin 2. fıkrasında yapılmak istenilen değişiklikle süt emzirme yardımının miktarı asgari ücretin 1/10'a indirilirken, 3. fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile de yardımı hakketme önceki bir yıl için de 90 gün kısa vadeli sigorta kolları primi ödemiş olma koşuluna bağlanmaktadır.

Oysa ki; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda sigortalı lehine yapılan düzenleme ile emzirme yardımı miktarı asgari ücretin 1/3 olarak belirlenmiş, yardımı hak etme belirli bir süre prim ödemiş olma koşuluna bağlanmamıştır.

Süt emzirme yardımı ile çocukların beslenmelerine, destek olup sağlıklı nesiller yetiştirilmesi amaçlanmıştır.

Bu amaca uygun olarak, Bütçe Kanunu ile miktarı asgari ücretin 1/10'a indirilen emzirme yardımının miktarının önceki miktarına yükseltilmesi ve prim gün sayısı şartı aranmadan verilmesi gerekli görülmektedir.

(TBMM sevk edilen Tasarıda süt emzirme iznini hakketmede aranan prim gün sayısı 120 güne yükseltilmiş, ödeme miktarı asgari ücretin 1/3 tutarında bir defaya indirilmiştir)

6- Kanunun 18. maddesinin 3. fıkrasında yapılmak istenilen değişiklikle, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde verilecek geçici iş göremezliğin miktarına sınır koyan düzenleme kaldırılmış, buna karşılık ödenek miktarı 2/3'ten 3/5'e indirilmiştir.

Sosyal güvenlik sistemi, gelirlerindeki azalmaya giderlerindeki artışa karşı kişiyi güvence altına almayı amaçlar. Uğradığı kaza ya da tutulduğu hastalığı nedeniyle çalışamaz duruma düşen sigortalının geliri düşerken, giderinin önemli ölçüde artacağı, korunmaya daha çok ihtiyaç duyacağı hususlarının dikkate alınarak, geçici iş göremezlik miktarının Sosyal Sigortalar Kanunun da olduğu şekli prime esas kazancın 2/3 ile korunmasını gerekli görmektedir.

(TBMM gönderilen Tasarıda geçici iş göremezlik miktarı ayaktan tedavilerde prime esas kazancın 2/3 yatarak tedavilerde ise yarısı olarak belirlenmiştir. Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda bu oran ayaktan ve yatarak tedavilerde 2/3 olarak belirlenmiştir.)

7- Kanunun 19. maddesinde yapılan değişiklikte sürekli iş göremezlik geliri miktarına altı sınır ön görülmemiştir. Oysa ki Sosyal Sigortalar Kanunu, sigortalının doğrudan işi ile ilgili olarak yada işyerinde uğradığı kaza ve hastalık nedeniyle korumuş, meslekte kazanma gücünü en az yüzde 25 oranında kaybedenlere bağlanacak gelirden altı sınır ön görmüştür.

Meslekte kazanma gücünü yüzde 25 ve daha yukarı oranda kaybeden sigortalının gelirlerinde meydana gelebilecek düşmeye ve giderlerindeki artışa karşı korunmasının gerektiği hususu göz önüne alınarak, meslekte kazanma gücünü yüzde 25 ve daha fazla oranda kaybedenlere bağlanacak gelire Sosyal Sigortalar Kanununda olduğu şekli ile altı sınır öngörülmalıdır.

8- Kanunun 26. maddesinde yapılan değişiklikte bakıma muhtaç duruma düşen sigortalılar hariç malullük aylığını hak etmek için öngörülen 1800 gün prim ödemiş olma koşulu korunmuştur.

Oysa ki, malul duruma düşen sigortalının tekrar çalışmasının söz konusu olamayacağı hususunun dikkate alınarak malullük aylığını hakketmede aranılan prim gün sayısı Sosyal Sigortalar Kanununda öngörüldüğü üzere 900 gün olarak korunması gerekli görülmektedir.

Tedavisi mümkün olmayan bir maluliyete uğrama, herhangi bir kazanç sağlayamayacak durumda olma ve başka bir kimsenin yardımına muhtaç duruma düşme hallerinden birinin varlığı sigortalının muhtaç sayılmasına yeterli olmalıdır.

9- Kanunun 27. maddesinde yapılan değişiklikte maddenin 2. fıkrası ile öngörülen malullük aylığı alt sınırı değiştirilmemiş aynen korunmuştur.

Oysa ki bir daha çalışamayacak durumda olan malul sigortalıya, muhtaç duruma düşmeden kendi geçimini sağlayacak yeterlikte aylık bağlanmasını gerekli görmekteyiz.

Bu nedenle Sosyal Sigortalar Kanununda ön görüldüğü şekilde prime esas kazancın alt sınırının yüzde 70'i oranında alt sınır aylığının bağlanması gereklidir.

10- Kanunun 28. maddesi ile geçici 6. maddesindeki değişikliklerle emeklilik yaşını kademeli olarak kadın ve erkekte 65'e, prim ödeme gün sayısını tam aylıkta 9000'e, kısmi aylıkta 5400'e yükselten hükümler aynen korunmuştur.

Söz konusu düzenleme bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olacakları kapsamakta ise de,

lkemiz alışma hayatının koşulları, özellikle mevsimlik işçiler ile esnek usul de çalıştırılan işçilerin durumları göz önüne alındığında, emeklilik yaşının ve prim gün sayısının birlikte yükseltilmesi bu durumdaki sigortalıların yaşlılık aylığını hak ketsmelerini olanaksız hale getirebilecektir.

Yaşlılık aylığını hakketme koşulları lkemiz çalışma hayatının kendine özgü durumu göz önüne alınarak yeniden belirlenmelidir. Özellikle prim ödeme gün sayısının en çok Sosyal Sigortalar Kanunu ile öngörülen düzeyde kalması gerekli görülmektedir.

11- Kanunun 29. maddesinde yapılan değişiklikle aylık bağlama oranları değiştirilmeyerek, emekli aylıkların mevcut sigortalıları da kapsayacak şekilde kademeli olarak düşürülmesi amacı devam ettirilmiştir.

Sosyal Sigortalar Kurumundan aylık alan emekli dul ve yetimlerimizin konfederasyonumuzun verilerine göre, yüzde 70'i açlık sınırının, diğer kısmı ise yoksulluk sınırının altındadır. Bu insanlar geçimlerini güçlükle sürdürmektedir.

Ülkemizin sosyal ve ekonomik koşulları dikkate alındığında mevcut emekli aylıklarının yükseltilmesi gerekli iken, düşürülmesini amaçlamak sosyal devlet ilkesi ile de bağdaşmamaktadır.

Bu nedenle emekli aylıklarının aylık bağlama oranı önceki önerimizde olduğu gibi sigortalıları sisteme daha çok prim ödemeye özendirecek şekilde düzenlenmelidir.

Malullük yaşlılık ve ölüm aylıklarına Sosyal Sigortalar Kanununda olduğu gibi yeterli düzeyde altı sınır n görülmelidir.

(TBMM sevk edilen Tasarıda aylık bağlama oranlarının iki kademede düşürülmesinden vazgeçilerek her 360 gün için yüzde 2'ye düşürülmüştür.

Aylıkların prime esas kazancın yüzde 35'inden az olamayacağı şeklinde alt sınır ön görülmüştür. Bugünkü alt sınır kazancına göre öngörülen alt sınır aylık miktarı 203 YTL'dir)

Emekli aylıklarının artışlarında önceki yılda gerçekleşen gelişme hızı dikkate alınmalıdır.

12- Kanunun 32. maddesinin 2. fıkrasında ön görülen değişiklikle, bu kanunun yürürlük tarihinden sonra ölen sigortalıların hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanması için aranan prim gün sayısı, 900'den 1800'e yükseltilmektedir.

Ölüm sigortası telafisi olanaksız kayba uğrayan hak sahiplerini korumuş, ölüm aylığını hakketmede aranan prim gün sayısını en alt seviyede tutmuştur. Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda bu ilke korunmuş, ölüm aylığını hak etmede aranan prim gün sayısı 900 olarak belirlenmiştir.

Ülkemizin koşulları göz önüne alınarak, ölüm aylığını hak etmek için öngörülen prim gün sayısı kanunda olduğu şekli ile 900 gün olarak korunmalıdır.

13- Kanunun 33. maddesinde gerekli değişikliğin yapılarak gelir, malullük ve yaşlılık aylığı için öngörülmesi gereken alt sınır, aylığının ölüm aylığına da getirilmesi gerekli görülmektedir.

14- Kanunun 34. maddesinde yapılan değişiklikte, çalışan veya kendi sigortalılığından dolayı gelir veya aylık veya her ikisini birlikte alan çocuksuz eşin ölüm aylığı hissesi yüzde 50 olarak korunmuştur.

Oysa ki Sosyal Sigortalılar Kanununda bu oran yüzde 75 olarak düzenlenmiştir.

“Ülkemizin sosyal ve ekonomik koşulları dikkate alınarak bu oranın Sosyal Sigortalar Kanununda ön görüldüğü şekilde, yüzde 75 olarak düzeltilmesinin gerektiği düşünülmektedir.

15- Kanunun 32. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde 37. maddesinin 1. fıkrasında yapılan değişiklikle erkek çocuklarının evlilik yardımı alma haklarının ortadan kaldırılmasına rağmen evlilik yardımı ödeneginin miktarı 12 aylık tutar olarak korunmuştur.

Verilecek evlilik yardımına esas aylık sürece hak sahiplerinin aylığında bir düzeltme yapılmayacağı, yardımı alanın tek-rar gelire giremeyeceği hususları dikkate alınarak evlilik yar-dımı Sosyal Sigortalar Kanununda olduğu gibi 24 aylık tutara yükseltilmelidir.

16- Kanunun 36. maddenin 4. fıkrası maddeden çıkartılarak hak sahiplerinin ölüme bağlı toptan ödeme ihya yapma hakları kaldırılmıştır.

Mevcut uygulamada ölen sigortalının hayatta iken tasfiye ettiği hizmetleri ölüm aylığı bağlanmasına yeterli ise, hak sahiplerine bu hizmetleri ihya ederek ölüm aylığı alma hakkı tanınmıştır. Bunda ki amaç sigortalının ölümü halinde geride kalan hak sahibi durumundaki aile fertlerinin korunmasıdır. Var olan korumanın kaldırılarak ölen sigortalının hak sahiplerinin mağdur edilmemesi için ölüme bağlı toptan ödeme ihyasının devam etmesi gerekli görülmektedir.

17- Kanunun 37. maddesinde yapılan değişiklikle cenaze yardımı ödenegi asgari ücretin üç katından bir asgari ücrete indirilmiştir.

Cenaze yardım ödeneği kanunda öngörüldüğü şekilde asgari ücretin üç katı olarak korunmalıdır.

18- Kanunun 40. maddesinde yapılmak istenilen değişiklikle fiili hizmet zammından yararlanan bazı sigortalıların bu hakları kaldırılmış, bazılarının ise fiili hizmet süreleri için eklenecek gün sayıları düşürülmüş fiili hizmet olarak yararlanılacak azami süre 8 yıldan 5 yıla indirilmiştir. Maden yer altında çalışan işçilerin fiili hizmet zammından yararlanmaları için çalışma süresi 1800 günden 3600 güne yükseltilmiştir.

Özellikle çok ağır koşullarda görevlerini sürdüren basın mesleğinde çalışanların, gemi adamlarının, posta dağıtıcılarının, kaynakçıların, zirai mücadele, veteriner, karantina teşkilatlarında çalışanların ve diğer bazı işçilerin fiili hizmet zammından yararlanmalarına ilişkin var olan haklarının kaldırılmak istenmesini kabul etmek olanaksızdır.

Fiili hizmet zammından yararlanacaklar yaptıkları işin riski dikkate alınarak belirlenmiştir. Fiili hizmet zammından yararlananların listelerinden çıkartılan sigortalıların yaptıkları işler nedeniyle maruz kaldıkları riskler devam etmektedir. Bu gerçeğe dayalı olarak, benzer görevleri nedeniyle aynı risklere maruz kalan sigortalılarında özellikle enerji işkolunda çalışanların fiili hizmet zammından yararlanmaları gerekir iken kapsam dışı bırakılmaları maden yer altında çalışan işçilerin fiili hizmet süresinden yararlanmaları için bu işlerde en az 1800 gün prim ödemiş olma koşulunun 3600 güne yükseltilmesi ve fiili hizmet süresinden azami yararlanma süresinin 8 yıldan 5 yıla indirilmesi uygun görülmemektedir.

Fiili hizmet zammından yararlanacaklar işkolları, yapılan işlerin riskleri ve ilgili taraf ve meslek odalarının görüşleri dikkate alınarak yönetmelik yada tüzükle belirlenmelidir.

19- 43. maddenin 6. fıkrasında yapılan değişiklikle Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erenlerden gerekli şartları taşınamaları nedeniyle emekli aylığı bağlanamayanlara, çalışmaları koşulu ile 30000 gösterge rakamının memur maaşlarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu elde edilecek miktarın aylık temsil tazminatı olarak ödenmesi öngörülmektedir.

(TBMM sevk edilen Tasarıda bu düzenleme 3671 sayılı Kanunda yapılmıştır.)

Malullük, yaşlılık aylıklarını hakketme koşulları daha da ağırlaştırılmak istendiğine göre, gerekli şartları taşınamadıkları için aylıkları bağlanamayan çalışamayan sigortalılara da TBMM üyelerine verilmek istendiği gibi aylıkları bağlanana kadar geçimlerini sağlayacak yeterlikte ödenek verilmeli sağlık yardımları devam ettirilmelidir. Ödenen miktar hazine tarafından karşılanmalıdır.

20- Kanunun 47. maddesinde yapılan değişiklikle işçiler ile nam ve hesabına bağımsız çalışan sigortalılardan (4/a-b) Türk Silahlı Kuvvetlerince görevlendirilen sigortalılara, harp vazife malullüğü aylığının, öğrenim durumları dikkate alınarak 657 sayılı Kanunun 36. maddesine göre işe giriş derece ve kademelerinin bir üst derece ve kademeleri üzerinden hesaplanması ön görülmektedir.

Genellikle bu tür görevlendirmeler meslekleri ile ilgili olduğundan, işçiler ile nam ve hesabına bağımsız çalışanların meslekte geçen sürelerinin de dikkate alınıp vazife harp malullüğü aylıklarının bağlanacağı derece ve kademenin tespit edilmesi gerekli görülmektedir.

21- Kanunun 49. maddesinin 1. fıkrasında yapılan değişiklikle ilave edilecek itibari hizmet süresi bir kattan 6 aya, toplam

hizmetlere ilave edilecek azami itibari hizmet süresi 5 yıldan 3 yıla, maddenin ikinci paragrafından belirtilenler için her yıla ilave edilecek itibari hizmet süresi 6 aydan 3 aya indirilmiş, seferberlik ve harpte geçen sürclere verilecek itibari hizmet süresi ise 5 yıla sınırlanmıştır.

Ülkemizin içerde ve dışarıda canları pahasına güvenliğini sağlamaya çalışan ve dünya barışına zor koşullarda hizmet eden bu görevlilerin kazanacakları itibari hizmet sürelerinin düşürülerek üst sınır konması uygun görülmemektedir.

22- Kanunun 52. maddesinde yapılmak istenilen değişikliklerde isteğe bağlı sigortaya devam edenlerin genel sağlık sigortası primini ödemeleri zorunluluğu devam ettirilmektedir.

Bu zorunluluk yoksullukları kabul edilmeleri nedeniyle genel sağlık sigortası primleri devlet tarafından ödenenlerin isteğe bağlı sigortaya prim ödeyip yaşlılık aylığı hakketmelerine engel olacaktır.

Bu durumda olup bir şekilde isteğe bağlı sigortaya prim ödeyerek, yaşlılık sigortasını hakketmek isteyenlere de, isteğe bağlı sigortaya girme olanağı sağlanması için genel sağlık sigortası primi alınmaması uygun görülmektedir.

23- Kanunun 60. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) alt bendinde yapılan değişiklikle genel sağlık sigortası uygulamasında yoksulluk sınırı, aylık asgari ücretin 1/3 olarak ön görülmüştür.

Buna göre bugün için aylık net geliri 193 YTL'nin altında olanlar yoksul sayılarak, genel sağlık sigortası primleri devletçe ödenecektir.

Oysa ki TÜİK'in verilerine göre yoksulluk sınırı 2006 yılında 533 YTL'dir. Konfederasyonumuzun piyasa araştırmalarına göre belirlenen açlık sınırı ise Ekim 2007 ayı itibariyle 657 YTL'dir.

Ülkemizin ekonomik koşulları dikkate alınmadan yoksulluk sınırının belirlenmesi, nüfusumuzun büyük bir bölümünün genel sağlık sigortasından yararlanmalarına olanak tanımayacaktır.

Yoksulluk sınırının gerçek piyasa verilerine göre belirlenmesi gerekli görülmektedir.

24- Kanunun 63. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendinde yapılan değişiklikle, 18 yaşını doldurmuş ve 45 yaşından gün almamış sigortalıların diş protezlerinin yüzde 50 sinin karşılanmasına ilişkin hüküm korunmuştur.

Yaşa bağlı olmaksızın ağız sağlığı, beden sağlığının korunması bakımından büyük önem taşımaktadır. Protez bedellerindeki yükseklik dikkate alındığında sigortalıların, önemli bir kısmının yüzde 50 tutarını cepten ödeyerek ağız protez almaları olanaksızdır. Bu nedenle ağız protezlerinin Sosyal Sigortalar Kanununda öngörüldüğü şekilde kurum tarafından karşılanması gerekli görülmektedir.

63. maddenin 2. fıkrasında yapılan değişiklikte ise, sigortalılara sağlanacak sağlık hizmetlerinin teşhis ve tedavi yöntemlerini, maddenin (f) bendinde belirtilen sağlık hizmetlerinin türlerini, miktarlarını ve kullanım sürelerini ödeme usul ve esaslarını kurumun belirlemesine yetki veren hüküm korunmuştur.

Sağlanacak sağlık hizmetlerinin teşhis ve tedavi yöntemlerinin, verilecek sağlık hizmetlerinin miktar ve sürelerinin be-

lirlenmesi komisyon aracılığıyla da olsa yöneticilerin tavrına göre sınırlandırılması mümkün olabilecektir.

Böyle bir yetkinin kuruma verilmesi ve sağlık hizmetleri miktar ve sürelerinin taraf temsilcilerinin yer almadığı komisyonlarda belirlenmesi uygun görülmemektedir.

Madde de belirlenen sağlık hizmetlerinin herhangi bir sınır konmadan sigortalılara verilmesi sosyal hukuk devletinin görevidir. Bu yetkinin kaldırılması gerekli görülmektedir.

25- Kanunun 65. maddesinde, sigortalının bulunduğu yerde hekim veya dış hekimi bulunmadığı için tedavi olmak üzere diğer bir il veya ilçeye gitmek zorunda olan sigortalıya ve hak sahiplerine yol gideri, gündelik ve refakatçi verilmesi öngörülmüştür.

Yukarıda belirtilen durumlar ile 14 yaşa kadar çocukların tedavilerinde hekim raporu aranmaksızın yol gideri, gündelik ve refakatçi verilmesi gerekli görmektedir.

26- Kanunun 68. maddesinin 1. fıkrasında yapılan değişiklikle, (d) altı bent eklenerek yatan hastaların tedavi bedellerinden,

II. ve III. basamak sağlık hizmeti sunucuların yapacakları muayenelerden,

Katılım payı alınması öngörülmüş, katılım payını indirmeye ve 5 katına kadar artırmaya kurum yetkili kılınmıştır.

Sosyal Sigortalar Kurumundan gelir ve aylık alanların yüzde 70'inden fazlası, Bağ-Kur'dan gelir ve aylık alanların yüzde 90'ını, Emekli Sandığından aylık alanların yüzde 10'dan fazlası, işçilerin ise yüzde 60'ından fazlası konfederasyonumuzun verilerine göre açlık sınırının altında yaşam mücadelesi ver-

mektedir. Bu durumdaki sigortalılar ile hak sahiplerinin (yatarak tedavilerde bir takvim yılında asgari ücretin iki katını geçmemek üzere her yatarak tedavi için asgari ücret kadar katılım payı alınmasına sınır konmuşsa da) katılım payı ödemeleri olanaksızdır. Katılım payı ödemek zorunda bırakılmaları halinde sağlık hizmetlerinden yararlanmaları mümkün olmayacaktır.

Çalışanların, emekli, dul ve yetimlerin gelir durumları dikkate alınarak katılım payı alınmasından vazgeçilmesi gerekli görülmektedir.

27- Kanunun 70. maddesinde yapılan değişikliklerde sevk zincirini ön gören hüküm korunmuş, sevk zincirine uymayan sigortalıların sağlık giderlerinin yüzde 80'inin karşılanması kabul edilmiştir.

01.07.2007 tarihinde yürürlüğe giren "Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği" ile zorunlu sevk zinciri kaldırılmış, sigortalı hastaların sevk alınmadan, doğrudan II-II basamak sağlık hizmeti sunucularına başvurularına olanak tanınmıştır.

Kısa bir süre önce zorunlu sevk zinciri ortadan kaldırılmış iken sigortalı hastalar için yeniden zorunlu sevk zincirinin ön görülmesi, uygulamada önemli karışıklıklara ve sıkıntılara neden olacaktır. Uygulamadan doğacak sıkıntılara ve sorunların meydana verilmemesi için zorunlu sevk zincirinin kaldırılarak sigortalı hastaların tedavi olacakları hastaneleri seçmelerine olanak sağlanması gerekli görülmektedir.

28- Kanunun 72. maddesinin 2. fıkrasında yapılan değişiklikle, sağlık hizmetlerinin ödenecek bedellerini belirleyecek komisyonun oluşturulma şekli aynen korunmuştur.

Komisyonun alacağı kararlar doğrudan Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girecektir.

Prim ödeyen ve hizmet alanları doğrudan etkileyen kararları alacak komisyonda, en çok üyeyi bünyesinde barındıran işçi, işveren ve kamu sendikaları konfederasyonlarından da birer temsilci bulunması gerekli görülmektedir.

29- Kanunun 73. maddesinin 3. fıkrasında yapılan değişiklikle, sağlık hizmeti sunucularının sigortalı ve hak sahibi durumundaki hastalardan alacakları fark ücreti belirlemeye kurum yetkili kılınmış, sigortalı hastalardan alacakları fark ücretin miktarı ise protokolde belirtilen miktarın iki katından üç katına çıkartılmıştır.

68. madde hakkındaki görüşlerimizde belirttiğimiz gibi çalışanların, emekli, dul ve yetimlerin büyük bir bölümü yoksulluk sınırının altında olup geçimlerini zorlukla sağlamaktadır. Bu durumdaki sigortalılar ile bunların hak sahibi durumundaki hastalarının yararlanacakları sağlık hizmetleri için fark ücret ödemeleri olanaksızdır.

Tüm sigortalıların sağlık hizmetlerinden eşit ölçüde adil olarak yararlanmaları için fark ücret alınmaması gerekli görülmektedir.

30- Kanunun 80. maddesinin 3. fıkrasında yapılan değişiklikle bu kanun uygulamasında diğer kanunlarda bulunan prim muafiyetine ilişkin hükümlerin uygulanmayacağı belirtilerek 6772 sayılı Kanunla işçilere ödenen ikramiyelerden de prim kesilmesi ön görülmüş, 4. fıkrasındaki o ay içinde yapılan diğer ödemelerin prime esas kazancın üst sınırını aşan kısımlarının takip eden 12 ay içinde prime tabi tutulmasını öngören hüküm ise korunmuştur. Diğer bir düzenleme ile de aynı yar-

dınlardan asgari ücretin yüzde 30'unu aşan kısımlarından da prim kesilmesi öngörülmüştür.

Kamu işçilerine 6772 sayılı Kanunla verilen ikramiyelerden prim kesilmesini ve prime esas kazançlara üst sınır koyma ilkesine aykırı düşen prime esas kazancı aşan kazançlardan takip eden 12 ay içinde prim kesilmesini öngören düzenlemelerin kaldırılması gerekli görülmektedir.

Toplu iş sözleşmesi ile düzenlenen aynı yardımların prime tabi tutulması bu yardımların amacına ters düşeceğinden maddeden çıkartılması uygun görülmektedir.

31- Kanunun 81. maddesinin 2. fıkrasında yapılan değişiklikle devletin sisteme yapacağı düzenli prim katkısı, aylık olarak tahsil edilen malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası primleri tutarının $\frac{1}{4}$ olarak ön görülmüştür.

Sosyal hukuk devletinin öncelikli görevi bireyin sosyal güvenlik hakkını çağdaş ölçüde sağlamaktır. Anayasa Mahkemesinin konu ile ilgili olarak verdiği kararında belirtildiği gibi bu görevini yerine getirmeyen devletin sosyal hukuk devleti olma niteliğinden söz edilemez.

AB ülkelerinde devletin sosyal güvenlik sistemine katkısı ortalama yüzde 25'in üstündedir.

Sosyal güvenlik sistemimizin çağdaş ölçülerde hizmet sunması için, devletin tahsil edilen prim miktarına bağlı olmaksızın, düzenli olarak AB ülkelerine yakın oranda prim ödemesi gerekli görülmektedir.

32- Kanunun 86. maddesinin 8. fıkrasında yapılan değişiklikle, kurumun ve kamu idarelerinin denetim elemanlarının işyerlerinde fiilen yapığı denetimlerde kuruma bildirilmediği

ya da eksik bildirim yapıldığı sigortalıların geriye doğru bir yıllık sürelerinin dikkate alınması ön görülmektedir.

İşsizliğin çok yüksek olduğu ülkemizde kişilerin işten atılma korkusuyla kayıt dışı çalıştığı, durumunu yetkililere ilemediği bilinmektedir. Bu durumdaki kimselerin işlerini kaybetme korkusu ile işveren aleyhine dava açarak hizmetlerini tespit etmeleri de mümkün olamamaktadır.

Bu hususların göz önüne alınarak denetim elemanlarının fiilen tespit ettikleri sigortasız olarak çalıştıkları hizmetlerin en az beş yılının dikkate alınması gerekli görülmektedir.

33- Kanunun geçici 1. maddesinin 1. fıkrasında Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanların “hak ve yükümlülükleri ile” bu kanun kapsamına alınmasını ön gören “ hak ve yükümlülükleri” ibaresi madde den çıkartılmaktadır.

5510 sayılı Kanunda, mevcut sigortalıların hak ve yükümlülükleri korunarak bu kanun kapsamına alınmışlardır. Her ne kadar kanunun ilgili metinlerinde hak ve yükümlülükler düzenlenmişse de olası uyuşmazlıkların önlenmesi bakımından maddedeki “hak ve yükümlülükleri” ibaresinin kalması gerekli görülmektedir.

Aynı maddenin 2. fıkrasında, farklı sigorta hallerinde olup çalışmaya devam eden sigortalıların aylıklarının son yedi yıllık fiili hizmetlerinin en çok geçtiği statüye göre bağlanmasını ön gören hüküm de çıkartılmaktadır.

Halen sigortalı olarak çalışanlara sağlanmış bu hakkın korunması gerekli görülmektedir.

34- Kanuna geçici 14. madde eklenerek emekli aylığı alırken çalışmakta olan sigortalılar adına ödenecek sosyal güvenlik destek primi oranı, hizmet akdi ile çalışanlar için iş kazaları meslek hastalığı prim oranı hariç yüzde 30, nam ve hesabına çalışanlar için ise yaşa göre kademeli olarak bu oranın yüzde 16 ve 14 olarak öngörülmüştür.

Emekli aylıkları ülkemiz koşullarında emeklilerin geçimlerini sağlayacak yeterlikte olmadığı için, emekliler çalışmak zorunda kalmaktadır.

Emeklilerin sağlık sigortasından yararlanma haklarını elde ettikleri, çalıştıkları sürece sadece iş kazaları ve meslek hastalığı sigortasından yararlanacak olmaları dikkate alınarak, hizmet akdi ile çalışan sigortalılar adına ödenecek olan sosyal güvenlik destek primi oranının genel sağlık sigortası primi oranı kadar düşürülmesi uygun görülmektedir.

1. ÜRK-Ş Elgi Morkezi

368.4009561 SOS 2007